

Игуман Филарет Петровић

„Весник Српске цркве“ за 1891.годину

МАНАСТИР ВРАТНА

Код нас су од највеће важности, као споменици старине, наши манастири. Они тек у строгом смислу састављају албум наше старе архитектонске, скулптурне и живописне културе; по њима нам је најпоузданије судити о некадањем нашем културном стању, као и о укусу и потреби тих давно прохујалих времена. На овој грани старинарства највише се и радило код нас; а радити на старинарству, ма по којој грани то било, да се сачува од коначне пропасти, то ништа друго није до: одржавање нераскидне везе живота прошлости са животом садашњости а у интересу умног и моралног добитка будућности човечије.

У име дакле очувања наших споменика, ево излазимо пред читаоце „Весника Српске цркве“, са описом манастира Вратне, да га као споменик далеке прошлости, предамо потомству, да се зна, да је овде био манастир ако му буде суђено, да се немаром нашег будућег нараштаја, у развалине претвори.

Манастир Вратана налази се у Крајинском округу, на источном крају Србије. Од Неготина до манастира има четири сахата; а од Брзе Паланке, где је паробродска станица, има два и по . Лако му је доћи на колима и од једног и од другог места. Налази се испод ланца чувене Мироч планине. О свим нашим манастирима, мање више, написано је, али о овом најмање, па зато и узесмо перо да га опишемо и о њему кажемо коју више, колико је то могуће данас учинити...

У овом округу, тако знатном, није могло бити, а да се не бележи његова знатност и са стране религиозне. У њему је некада постојало шест манастира: Буково, Душица /у атару Душановца/, један у атару Самариновачком, Вратна, један опет у месту званом Селиште, између села Вратне и Уровице; и Манастирица. Данас пак у обновљеној краљевини, тек једва два, и то с натегом и ропцем у подгриоцу; а то је М. Буково и М. Вратна; и до пре петнаест година и Манастирица /у старом Поречу, а сада у кључком срезу/. Остали давно заћуташе; и данас само њихове развалине сведоче, да су и они некада постојали и виђени били ¹.

Мало је путника посетило овај манастир, који се завукао међу вековне нептунске стене /секундарног доба, системе тријас, у којима се налазе окамњене шкољке у пужеви/; а са лоше своје судбине, слабо је познат ван округа овог. Не може се видети пре, док му се са источне стране неприближи на 200 корачаја. Али, који га једном посети, тај доиста однесе пријатне и узбуђујуће утиске за лепу и дуготрајну успомену, видевши код манастира оне грдне камене сводове, она гигантска врата, која је природа направила без длета и чекића у она давнашња времена, кад о ситницама и маленкостима ни говора нема. Видети ова врата, која су настала поигравањем цина плуто-нског царства, обузимљу човека двојаки утисци- утисак дивљења, шта природа чини без технике и бројева, без којих човек ни коракнути у великим предузећима грађевинским не може; и утисак, колико је човек слабомоћан по сили своје вештачке механике и философије пред творевинама које природа, некада дугим низом векова, а некад у моменту изврши, што човек целог свог века ни најмањи део од тога извршити не може. Овде би добар геолог, кад би се мало позадује задржао, нашао доста доказа, не само о грдној даљини прошлог времена, него и о томе да је јача теорија „о редовном издизању и улегању“ земље, услед чега су брда и долине, но она Кивијева, по којој су брда и планински кланци последица земљине катастрофе т.ј. да су постали вулканским

ерупцијама!.. Ту би и теолог нашао доказа о премудрости божијој, по чијој се свемоћној одредби врши све то, што природњак тумачи двома апстрактним речима: „природно развиће“ или „природно постање“. Укратко, сваки би ту на свој начин размишљајући, нашао себи задовољства; а то је доста од оваквог једног забатаљеног места које би, у другим приликама могло бити светски перивој, да је у нас више марљивости за лепим и узвишеним објектима.

Побочно стење, које је у непосредној вези с тим величанственим сводовима, а које је испретурано и доста неправилно наслагано, што бива кад природна револуција своје врши, сведочи- и ја тако верујем: да су ти сводови постали, не од понирања воде, како то неки мисле, него услед неког јаког али кратковременог, тренутног вулкана, који је своје одиграо у оном котлу између сводова- од избачене лаве коју је речица Јабуча /далеко старија постанком својим од сводова/ онако још сирову и не отврднуту а на њеном кориту набачену, пробушила уз припомоћ воде, од кише сливајући се с побочних страна, и оно направила у току даљег времена, што сада изазива наше дивљење!

Ретке су овакве природне грађевине на шару земљином². То су двоја врата- два свода, у растојању један од другог од 100 метара, испод којих би београдска саборна црква /без торња/ слободно проћи могла.

Стога путник нек не жали што би скренуо с пута и што би се помучио да доше у ову усамљену обитељ. Ако га у манастиру не задовоље споменици старе писмености и архитектуре, природни сводови над водом Јабучом испуниће га чудним осећањем и широким помислима, јер је то једна од ређих природних лепота у нашој отаџбини- вели г. Милићевић /у „Зимње вечери“, с.109./.

Но, сем тих врата, има овде и друге лепоте за око. Код манастира је такав склоп стена и у таквој форми поређане, да с првог погледа у пустој Вратни добија гледалац слику вели-

чанственог Херкулес бада у Мехадији. Ја каква би дивота за око овде била, да има ма и најскромнија стазица поред речице, да се може даље међу стене заћи, где је тек права романтика с пуно чара вилинске лепоте; где се стене с плавим небом грле и рукују, а у кристалним изворима купају! Онда би Херкулес бад био другог степена лепоте. Да је овај природни монумент, ови колосални сводови, уз манастир какве западне државе, тај би манастир држава помагала свим средствима, да буде реткост међу светским перивојима, који служе уживању образована света, што се одушевљује естетичним осећајима. Али то што може тако узвишено да буде код других народа, не може да уве буде и код нас стога што се неће! Међутим, све друге могуће штетне и опасне идеје страначке /што је и тамо и амо за осуду/, то се код нас оберучке уноси и распростире! Кад је код нас реч о бољитку и напретку наших манастира, тада се то не свиди ни крупним ни сићушним нашим политичарима. А успропастити их и насилним начином разграбити им имања, које ни сами Турци не хтедоше учинити- тада су та господа на то сасвим готова; онда су силна и срчана, нити имају времена да се осврћу ни на право манастирско, ни на положене законе државне, који гарантују манастирску својину! Док други народи, с великим трошковима, збирају и из земље ваде какво рбоће и шарано камење из старог њиовог живота, дотле код нас се кидисало свом манитошћу против наши манастира. Други народи, од нас и културнији, и силнији и богатији, и напреднији у сваком погледу, таког рода поседе с јагмом и данас подижу; а ми хоћемо да уништимо што су нам наши славни преци оставили! Све је друго код нас посавршавано; све уређено; све у благостање доведено, па нам још остали манастири на сметњи! Још их нисмо заложили којекаквим чивутарским друштвима! Услед такве безочности могло је да буде у уставној краљевини Србији, да се од манастира отму парохије, и да се одмах затим оптерете грдним порезом и прирезима, те доживесмо да им се доброшом распродају добра, покретна и непокретна ³.

Од поменутих врата, названа је овдашња богомоља: Манастир Вратна.

О историјском животу овог манастира има посве мало написано - бар колико је мени познато, а то што ми је познато ево казујем. Тако:

1. Г. Митрополит Мијаило спомиње о Вратни само толико да је обновљена 1804. године (Срп. црк. 101.);

2. Г. Илија Пчелар, који је описао и картографирао крајински округ (Гласник Српског ученог друштва, свеска IX) вели о Вратни: „да нема никаквих древних записа, што су га Турци више пута палили (стр.206.);

3. Г. Милојевић вели: „Манастир Вратна, храм св.Спаса... такође задужбина српска из првог доба Немањића, по некима св.Владимира, задужбина краља српског- обновљен 1804 („Наши манастири и калуђерство“ стр.92.);

4. Г. Милићевић вели: „у околини се прича да је манастир градио неки свети Никодим за владе краља Стевана. Ближе нико ништа не зна ни о том Никодиму, ни о краљу Стевану; а црква је више пути робљена и паљена, те и нема никаквих сведочанстава о постању своме“ /наведено дело, стр.109/;

По свему овоме, не би се могло ништа извести о старини манастира Вратне, да случајно не сачува народ једно историјско име с придевом, које се веже за постанак Вратне и које даје могућност одредити време када је Вратна манастир настала. Г.Митрополит у наведеној својој књизи /стр.101./ вели: да је манастир Манастирицу подигао краљ Милутин. Међутим у народу тамошње манастиричке околине, спомиње се као њен основалац „Свети Никодим“. Па како се и народу овог карја вратњанског спомиње да је Свети Никодим подигао Вратну манастир, то је и Вратна постала за време краља Милутина; и може бити баш по његовој заповести и о његовом трошку; а

Никодимово име можда је остало у успомени народној: или као надзорника, или као јерархијског управљача, при подизању овдашње грађевине?

Ко је тај Свети Никодим?

То је онај Никодим, који је постао архиепископ године 1317; ну, који је и пре тога чина, како сведочи архиепископ Данило Други, у великој милости и благовољењу био код краља Милутина. То је једини светац тог имена у нашој цркви, који се преставио 12. маја 1325. године. За тога Никодима светог народ прича да је подигао Вратну под краљем Стефаном, а то је под краљем Милутином. Другог Никодима, „архиепископа и светог“ нема у нашој историји. Истина, има још два Никодима који се у историји помињу, од којих је један онај монах Никодим, доцније познат под именом поп Никодим; /а код Румуна Arhimandrit Nicodim/, који је са познатим посланством кнеза Лазара ишао у Цариград као тумач 1374. године, да се скине анатема са државе и народа. По свршетку мисије отишао је у свету Гору али га јнез Лазар доцније себи дозове /они су, Никодим и Лазар, били род/ у намери да га постави за архиепископа; но он преконоћ утекне из двора и после неког времена притаји се, како румунски извори веле, у пустињи близу Кладова, код речице Шајне, /а то је на сваки начин било у манастиру Манастирица/; па одатле пређе у Румунију и тамо испод Карпата подигне манастир Тисмен 1386. године и манастир Водице, где и калуђерство установи*. Умро је 1406. године⁴. Дакле по овоме о њему не може бити говора, као о основаоцу манастира Вратне, нити је он српском црквом признат за „светог“ /у Румунији јесте/. И други је Никодим наш патријарх девети по реду, који је живео кад Турци већ давно укидоше достојанство српског деспота. Али ни он не спада у ред наших светаца које црква признаје; па по томе ни он се овде не разуме као основалац Вратне, пошто је последњи дозидак Вратне из 1415. године.

Тако дакле, манастир Вратна је постала под краљем Милутином, за време светог Никодима; али не да је подигао садању манастирску цркву, већ прву њену половину, а може бити баш и ону црквицу у пећини у брду, тамо на западној страни, иза поменутих сводова, од које се још и данас види половина зида с пола олтара; и коју развалину народ и данас зове келије. Друга половина садање богомоље /а да се манастир састоји из два зидања, то се оштро познаје и по наставку и по боји на западном зиду у женској препрати, и боји која се налази изнад врата мушке препрате/- подигнута је 1415.године; ктитор је био Шарбан војвода од Стурза из Букурешта. У каквом се стању налази сад црква после оправке 1804.године, више изгледа као каква проста капела / види у Карићевој „Србији“ стр.901. Дужина је целе цркве 16 метара, ширина 7,50м, дебљина зида 1,30 метара/. Горња записка налази се у цркви, у женском одељењу, на западном зиду, више глава измаланих светаца, баш под сами свод, на црном пољу; слова су беле боје. Но сад се она прочитати не може. Срећом је преписао и сачувао од коначне пропасти, године 1856., бивши овдашњи старешина Генадије /Живко Ђурчић из Грегуреваца у Срему а пострижник наше Раванице/, која се налази у једном службенику на листу 163. Чудо да овај надпис не виде ни г.Пчелар ни г.Милићевић.

То је све што можемо казати о старини овог манастира. Хоће ли се моћи кад што више казати од овог, не могу погодити. Имам напоменути ово: манастир овај више је пута припадао под управу манастира Манастирице, као метох; и што је било важнијих ствари овде, однешено је и чувало се у Манастирици. Не знам кад, ал тек све драгоцености и ствари од историчке вредности, из Манастирице пренешене су у Румунију, и налазе се у Букурешком музеуму. То је видео својим очима свештеник из Јабуковца г.Јован Поповић, кад је ишао да види крунисање краља румунског! Може бити да би се тамо могло наћи што и за овај манастир. Али ко ће то да потражи? Сиротиња не; но добро плаћени као н.пр. чиновништво нашег посланства у Букурешту.

Ко први пут види овај манастир и положај где је, ако је човек који повише мисли, мора се запитати, каква је потреба била да овде буде манастир?

Манастири сви уопште, постали су неком извесном потребом људи, коај се изјављује у разним облицима. Они су били за неке-као болнице, за путнике. Као гостионе, за сиротињу-као сиротињски домови, где сваки добива склониште и исхране бадава /чак и данас кад је цео свет огрезнуо у грубом материјализму, кад су свуда врата милосрђа затворена испред сиротиње и невољника/; за неке школа писмености, а за народ школа патриотизма, бранич народности, језика, вере и обичаја.

Нека од ових узвишених побуда изазвала је оснивање манастира Вратне. Ну ту није била само једна потреба; ту је поред светињашког позива, била потреба и послужити путницима за склониште, који имађаху потребе путовати кроз овај кршебити и ненасељени предео из Пореча у Тимочку долину. Ну јошвише је Вратна постала из патриотског разлога; и не само зато овај манастир него и сви они други које горе споменусмо, а то је, да они буду отпорне тачке и предстраже, супрот румунског прозелитизма из преко Дунава, да се Румунштина не насељава ни утврђује на српско земљиште. Та је потреба изазвала и насељавање овог краја народом из унутрашњости пре косовске ере. Због тога је насељено овде близу манастира село Јабуковац, по предању још пре Косова⁵. Па то исто вели се и за село Душановац, које су име Турци заменили за Џањево /од џанум- душа- Душановац/, како се све до прошле године звало.

Али то што је нужно увиђао Милутин и Душан и на што су они циљали насељавањем овог краја, доцнији њихови наследници као да ту неопходност не разумеваху, нарочито кад земља доби два господара, поред свог рођеног и бесног Турчина; кад су били толико равнодушни, да дозволе великашима суседне нам Румуније (која такође у то време не

стајаше политички боље од нас), да обнављају и подижу наше богомоље на нашој земљи, на очевидну штету нашу а у корист њихове народности. Они су најпре шиљали амо своје људе под именом пастира и радника; па се потом ту ови задржавали, плодили и умножавали помагани из Румуније свим средствима, само да се одржа у овом крају. А да би се при том одржали у националној свести, да су у нераскидној заједници са осталим Румунима, потребно је било дати им за то видљива доказа, а то је било и најлакше и најсигурније учинити посредством светих богомоља, што се узимало као добро дело Хришћанско, без да се о томе помишљало од наше стране, да ли иза тога не стоје какве задње мисли? Због тога је Радулбег обновио и измалао манастир Манастирицу, заменуши јој чак и старог патрона храма „Света Богородица“ са „Света Тројица“, и уписао тамо своје име као ктитора. Због тога и Шарбан од Стурза подужује манастир Вратну, храма „Вознесенија Господња“; и он на српској земљи записа своје име као ктитора. За тим је румунска пропаганда истисла из цркве наше Србуље па утрапила своје влашке књиге, ћирилицом печатане, и протурише по црквама своје попове а по манастирима своје калуђере, који су на задатку румунизирања ревносно и брижљиво радили; по селима су опет имали своје учитеље, који су сем школиног задатка, знали још и кројачки рад, за ширење форме румунског одела; а били су и ... цртачи, за сликање светаца у веома незграпном изразу... Ови су се најдуже у Србији задржали били. Тих незграпних икона има и данас пуно по селима; истина оне се и данас још дотурају из Румуније...

Па ни доцније Румуни из преко Дунава, нису стојали скршетних руку. Ено године 1804. оправку изгореле Вратне, извршио је Влах из Румуније, удови свештеник Јон Тејкуљица и то у оно време (како се Влах умео наћи), кад Срби имађаху пуне руке посла, чистећи земљу од некрста, а своју фамилију населио у Јабуковцу, где и данас у већем обиму постоји. Ну наши и доцније нису ништа радили за националну идеју овог

краја. Ено кнез Милош, за време прве своје владе, насељава Румуне из преко Дунава у овај крај; па ни после није се ништа радило. Не чусмо ли у прошлој ванредној скупштини једног одличног посланика, како је нашао у 1889. години, да у цркви јабуковачкој свештеници, наши богослови, чате на влашком језику! Није ли то за нас стидно? Где се још може наћи таке немарности као код нас? Данас можете наћи уселу Јабуковцу преко стотину само вечитих календара на влашком језику, кој ису штампани у Букурешту 1889. године црквеном ћирилицом; а од тог времена унијати у Маџарској и у Ердељу отпочну новачити, да поремећеном латиницом пишу, што се убрзо распространи и по свој Молдо-Влашкој, и сад је та ортографија у служби у Румунској. Ове штампане књиге црквеном ћирилицом које се овде растурају, печатане су само ради Србије, где се јако пропагандише. Па је ли политично томе се чинити невешт и не спречавати ту заразу, која је веома опасна. Ено скоро пола Баната Срба је повлашено користећи се свуда нашим немаром, нашом неувиђавношћу, нашом неком необјашњивом толеранцијом и хуманошћу, у чему хоћемо да покажемо, да смо већи од свију других народа.. Погледајмо како је то у Аустро-Угарској. На 38 милиона житеља, долазе Немци 17,5%, Маџари 9,75%, а Словенски живаљ 43,5 %. Па шта раде Немци и Маџари за народност своју? Хоће просто да понемче и помаџаре све који то нису, иако је очевидно да они ту безобзирност остварити не могу. Па ипак, они на томе раде! Зашто да се ми не потрудимо, да своје не повратимо у народност своју Српску, који су пропагандом румунском одрођени; и да станемо том пропагандисању на пут, да за њено делање амо више не буде земљишта...На дело! Да нас потомство не проклиње!

Удаљисмо се мало од правога описа манастира Вратне; али и није могло друкчије бити; требало је и то казати што смо сматрали за своју патриотску дужности, што има тесне везе с манастиром Вратном. О самом пак манастиру имамо још нешто мало казати, камо се и повраћамо.

Величанственост овдашњих сводова, може се у малом видети у Карићевој „Србији“ на страни 905. и 907; а г. Чортановић, академски сликар и предавач у пол. гимназији неготинској израдио је тај монумент у великом формату с бојама, који ће јако интересовати изображени свет, кад се буде изложио. Мислио га је послати на париску светску изложбу, ал не знам због чега се од тога одустало. Хвала му на труду!

Најпосле да споменемо благочестиве и христољубиве ктиторе и приложнике ове свете обитељи, којих је посве мали број. И тако, године 1856. подигоше Уровичани, Вратњани и Јабукочани темељан конак код манастира; године 1858. приложише манастиру једно звоно од 112 фуната бечких: Стеван Радуловић, трговац из Неготина и Петар Страјиновић, сељак из Вратне; 1886. године госпођа Милица П. Чортановића обновила је царске двери у манастиру; подарила нов крст, Христово расијатије, на врх иконостаса, и још друге две иконе.

А од свију старешина овога манастира најпохвалнија управа била је игумана г. Аганија, који је сада у свом отачаству Бугарији. Ја пак чувајући ову упропашћену пустош, примивши је од г. Брујишића 22. октобра 1888. г; имам заслуге за Вратну само у томе што сам јој 1889. године смањио данак годишње са 700 динара. Ништа се више учинити не може, нити се овде може опстати, због апсолутне немаштине, и манастир се мора најпосле затворити, ако му се не прида на парохијско опслуживање село Вратна, или ако му се не притекне зајмом у помоћ, да се може у напред покренути.

10. Марта 1891. год.

У Ман. Вратни

Филарет Петровић

игуман.

ЗАБЕЛЕШКЕ

¹ Предео овог краја у ком се налазе ови манастири, историјски је веома знатан. Описати само овај манастир, а не споменути што год и о значајности самог овог краја, који је познатији под именом Тимочка крајина, осећала би се у опису празнина; зато ћемо рећи две три и о самом овом крају. Тимочка крајина вазда је била важно место на блаканском полуострву. По њој су сви завојевачи овог тропоља крстарили; преко ње су чињени напади и завојевања са истока на запад и обратно, са запада на исток, на низије дакијске, карпатске и кавкаске; ако и продирање народа са ових низија на ово тропоље, и даље на запад-овим се крајем то највише вршило. Особито је Тимочка крајина била важна стратегијска тачка у старој римској империји, о чему сведоче толике развалине од разних утврђења. Пошав од ушћа Тимока, уз Дунав па све до изнад Д. Милановца, Крајина је била начичкана утврђењима, на броју преко тридесет, разне величине, за осигурање граница и главних друмова, којим су се кретали њихови легиони. И, имала је Крајина некад и више, и већих вароши но данас. Једна таква беше код Шаркамена; друга на Мирочу; трећа близу Д. Милановца,; четврта код Текије; пета код Брзе Паланке; и шеста код Прахова. Све се то највише приписује римском цару Трајану, који се својски старао да назадно римско царство подигне и унапреди.- Даље, има писаца који наводе, да су под овим царем, а у граду Децебалуму, код данашњег Прахова, мученички венац за Христову веру примили Ахеј и Гаија између 107. и 110. године. Тако исто, да су примили мученички венац тог времена Хермес и Евентије, недалеко од Децебалума, а то је у данашњем Радујевцу. Кроз овај предео превео је цар Карус у трећем веку из дакијско-карпатске низије 200.000 Срба (?), које је населио у источној Дарданији и Тракији. Ту око Шаркамена, родио се Галерије, који је управљао Балканским полуострвом и Илириком, имајући столицу у старом Сирмијуму, и т.д.

² У Гласнику Српског ученог друштва од 1869.г. књ. VIII, 39. спомињу у Палестини нека врата од два брда, која се на ђемер саставила и над којима се налазе три цркве. У Грчкој, у Калаврити, налази се једна пећина, наприлику врата, у којој се налази један манастир и девет цркава са 300 духовника (земљопис Д.П.Тирола с.82, Београд). Знамените су пећине на гори Кармилској. Такође у Палестини, на броју око 2000. У књажевачком округу знамените су пећине у Преконогама и Тупушници са чудноватим облицима својих стиликата; тако исто и пећина Петничка у ваљевском округу. Знаменита је пећина код манастира Раванице (наше), која траје преко 10 сахати у дужини и излази под Злот црноречки. Пре 30-40 година, једно Влашче из Злота, чувајући свиње буде у спавању од истих поједено. Отац, од велике жалости, нагна свиње у ту пећину, да поскапају; али оне после неког времена изиђу код Раванице, где после два сахата поцркају. Отуда се дознало, кад се разабрало чије су свиње, да Раваничка пећина има излаз под Злот,. Кад се уђе у ову пећину од стране раваничке (а ја сам уњ преко 20 пута улазио), и три четврти кроза њ путује, у један пут се покаже вода, као језеро, дубока, бистра и питка, која истиче под Злот. А до тог језера нема никаква поточића, који спомиње Тирол. Ну под кнезом Лазаром, па и доцније, вода тог језера истицала је код Раванице, и код уста пећине виде се и данас остаци од некадашње воденице. Кад се вода под Злот одбила- не зна се.

³ Од Манастира Вратне одузето је село Вратна и дато свештенику (у Јабуковцу), а псолутном самцу, а на манастир при том наваљен порез близу на хиљаду динара годишње, да је већ дошао да му се имање добошем за порез распродаје. Питамо опет: је ли право да се један манастир упропасти, одузевши од њега парохију од 120 домова, па дати је свештенику, једној души и једној гуши, који ја л' даје држави 40-50 динара порезе, ја л' не да; и који је већ имао парохију, већу од првог реда парохија. Каква је правда од стране државе овде постигнута? Чим се та неправда може правдати?

* Према румунским изворима, видети рад Нестора Ворническуа Преподобни Никодим из Тисмане, ктитор светих богомоља, Митрополија Олтениеј 1976. бр.11-12. с.923-930, Никодим је манастир Тисман изградио између 1376. и 1378. године, када је манастир освећен.

⁴ *Viata prea cuviosului nostru Nicodim...* Bucuresti 1883, страна 82; штампано трошком епископа: Josif Bobulescu

⁵ Удаљено је од манастира један сахат на југ. То је село велико, по овогодишњем попису људства, 890 домова са близу 4000 душа; сасвим повлашено. Сви готово знају причати како су им прадедови били Срби. Једно што не могаше у њих румунштина да преиначи, то је: што су Јабуковчани потпуно задржали свој природни српски тип. То су људи стасити, чисти, бистри, крупни, да је човеку мило гледати их. Гледаш своју браћу, дивиш се њиховој српској оригиналности, али их не разумеш шта говоре, говоре Влашки с пуно српских израза. Они готово сви знају Српски, али као да се стиде српски говорити или им је тешко сада говорити преломивши језик на Влашки. Међутим, све српске обичаје су задржали у целости. И оделом се разликују од црноречких и пожаревачких Влауцана. Женске се носе као Мачванке, с том разликом, што не носе никакве конђе, нити оних смрдљивих курјука, као друге Влахиње, већ повезане белим убрусом или белом куповном марамом, тако да им се половина главе види. Изванредна је чистота у селу, да у томе никаквом мачванском селу не уступа.

ТЕКСТ ПРЕУЗЕТ ИЗ КЊИГЕ
Ранко Јаковљевић, ПУТ СВЕТОГ НИКОДИМА,
„Беоњига“ Београд 2007, стр. 89-102

Обрада:
Библиотека Флорума „Власи Србије“
<http://www.paundurlic.com/forum.vlasi.srbije/index.php?topic=1299.0>